

POSTANOWIENIE

Dnia 2 marca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Flemming-Kulesza (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski

SSA Maciej Piankowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. K.

przeciwko Przedsiębiorstwu Komunikacji Samochodowej w O.

o odszkodowanie za niezasadne wypowiedzenie umowy o pracę i odprawę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 marca 2012 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie zawarte w punkcie IV w wyroku Sądu

Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 września 2011 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach sądowych poniesionych przez stronę pozwaną w postępowaniu apelacyjnym i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Postanowieniem zawartym w punkcie IV wyroku z dnia 27 września 2011 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił punkt IV wyroku Sądu Rejonowego z dnia 30 maja 2011 r. i zniósł wzajemnie koszty zastępstwa procesowego za obie instancje, a ponadto w punkcie V nakazał pobrać z

zasądzonego roszczenia na rzecz M. K. kwotę 2.746 zł na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego.

Na podstawie art. 100 k.p.c. Sąd zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego z uwagi na uwzględnienie żądań każdej ze stron w 50%.

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy wyjaśnił, że apelacja pozwanego Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej okazała się uzasadniona w części dotyczącej odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę, a zatem w zakresie obejmującym punkt I wyroku Sądu Rejonowego, który dotyczył zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kwoty 54.928 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lipca 2010 r. do dnia zapłaty. Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanego odnośnie do punktu II wyroku Sądu Rejonowego, a zatem w części, w jakiej zasądzono od pozwanego na rzecz powódki kwotę 54.928 zł tytułem odprawy pieniężnej za utratę pracy z ustawowymi odsetkami od dnia 6 listopada 2010 r. do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że na podstawie art. 100 k.p.c. zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego z uwagi na uwzględnienie żądań każdej ze stron w 50%.

O zwrocie opłaty od pozwu Sąd ten orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 i art. 35 ust. 1 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010 r. nr 90) i pobrał ją po połowie od każdej ze stron.

W zażaleniu pozwany zaskarżył postanowienie zawarte w punkcie IV wyroku Sądu Okręgowego w części to jest w zakresie w jakim Sąd II instancji nie orzekł o kosztach procesu za postępowanie apelacyjne w zakresie, w jakim nie zostały zasądzone na jego rzecz koszty opłaty od apelacji w wysokości 50%, bowiem w 50% pozwany wygrał cały proces.

Pozwany wniósł o zmianę punktu IV zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kwoty 2.746 zł tytułem zwrotu kosztów procesu przed Sądem II instancji (tytułem zwrotu połowy opłaty od apelacji) oraz zasądzenie od powódki kosztów postępowania zażaleniowego wraz z kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwany zaskarżonemu postanowieniu (pkt IV wyroku) zarzucił naruszenie art. 98 § 1 k.p.c. poprzez brak zasądzenia od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu za postępowanie apelacyjne w wysokości 2.746 zł, a więc połowy opłaty od apelacji uiszczonej przez pozwanego, skoro apelacja okazała się skuteczna w 50%. Naruszenia tego przepisu przez brak uwzględnienia przez Sąd II instancji, że pozwany w toku postępowania apelacyjnego poniósł w całości koszty opłaty od apelacji, i za część w której apelacja okazała się skuteczna koszty te powinien mieć zwrócone od powódki. Sąd pominął, że koszty opłaty za apelację były kosztami celowego dochodzenia swych praw i celowej obrony przez pozwanego.

Pozwany wyjaśnił, że Sąd II instancji swoje postanowienie o kosztach ograniczył tylko do rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego, pomijając tym samym fakt, że pozwany poniósł w niniejszej sprawie koszty opłaty od apelacji i że pozwany wygrał ostatecznie całą sprawę w 50%. W związku z powyższym zastosowanie powinien w niniejszej sprawie znaleźć przepis art. 98 § 1 k.p.c., kreujący zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, który nakłada na stronę przegrywającą sprawę, obowiązek zwrotu przeciwnikowi na jego żądanie (a takie żądanie zgłaszał pozwany w apelacji) koszty niezbędne do celowego dochodzenia swych praw i celowej obrony. Wyrok Sądu II instancji w zakresie orzeczenia kończącego postępowanie apelacyjne w postanowieniu o kosztach nie posiada pełnego zakresu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w sprawie, a więc nie posiada treści jaką powinien mieć. Postanowienie o kosztach - przy obecnym kształcie - jest krzywdzące dla pozwanego, albowiem pomimo, że wygrał on cały proces w 50%, to okazuje się, że za postępowanie apelacyjne sam musiałby ponieść ciężar procesu, a więc ponieść koszty większe niż 50%, co zaprzecza stanowi faktycznemu i prawnemu niniejszej sprawy. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu umotywował jedynie zasądzone przez siebie koszty zastępstwa procesowego i nie wiadomo zatem dlaczego nie uwzględnił poniesionych przez pozwanego pozostałych kosztów procesu, to jest opłaty od apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest uzasadnione i prowadzi do uchylenia zaskarżonego postanowienia w punkcie IV wyroku, w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach sądowych poniesionych przez pozwanego w postępowaniu apelacyjnym.

Ustawą z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 69, poz. 592) wprowadzono zaskarżalność zażaleniem do Sądu Najwyższego postanowień sądu drugiej instancji co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. Według art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego służy na wydane przez sąd drugiej instancji postanowienie w przedmiocie kosztów procesu poniesionych w drugiej instancji.

Zgodnie z art. 108 § 1 zdanie 1 k.p.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Pojęcie kosztów procesu określone zostało w art. 98 § 2 i 3 k.p.c. Z przepisu tego wynika, że do niezbędnych kosztów procesu zalicza się poniesione przez stronę koszty sądowe oraz koszty związane z udziałem w postępowaniu strony i wynagrodzenie jej pełnomocnika. Do takich kosztów zaliczyć należy koszty wywołane czynnością procesową podjętą przez stronę w celu obrony jej interesu. Należy wyjaśnić, że pod pojęciem kosztów postępowania cywilnego należy rozumieć wszelkie koszty ponoszone przez podmioty postępowania w związku z jego tokiem. Koszty postępowania cywilnego obejmują: koszty sądowe, na które składają się opłaty sądowe (opłata i opłata kancelaryjna) oraz podlegające zwrotowi wydatki sądowe; koszty mediacji; koszty związane z udziałem strony występującej osobiście lub reprezentowanej przez pełnomocnika niewykwalifikowanego, na które składają się poniesione przez nią koszty sądowe; koszty przejazdów do sądu oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie; koszty zastępstwa procesowego strony przez pełnomocnika wykwalifikowanego, na które składają się jego wynagrodzenie i poniesione wydatki.

W zaskarżonym postanowieniu ujętym w punkcie IV wyroku Sąd Okręgowy zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego za obie instancje. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy nie wyjaśnił kwestii poniesienia kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 30 listopada 2011 r., III CZP 69/11 (Biul. Sądu Najwyższego 2011 r., nr 11, poz. 9) wyraził pogląd, że w razie nieuwzględnienia wniosku o przyznanie kosztów procesu w całości, zbędne jest orzekanie o oddaleniu tego wniosku w pozostałej części. W uzasadnieniu powyższej uchwały wskazano, że w praktyce sądowej – pod wpływem uchwały Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 1972 r., III PZP 14/72 (OSNCP 1972, nr 12, poz. 215) – ukształtował się pogląd, że orzeczenie o kosztach procesu uwzględniające tylko część żądanych kosztów i niezawierające rozstrzygnięcia o reszcie żądania oznacza *implicite* oddalenie tego żądania w pozostałej. W konsekwencji tego poglądu uznano dopuszczalność zażalenia na orzeczenie o kosztach skierowane przeciwko rozstrzygnięciu, które nie zostało wysłowione w sentencji, a jego istnienie wynika jedynie z domniemania.

Pozwany w apelacji zawarł wniosek o zwrot kosztów procesu, na które - poza kosztami zastępstwa procesowego – składały się też koszty sądowe w postaci opłaty od apelacji.

Sąd Okręgowy orzekł co do kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty od pozwu. Brak uwzględnienia wniosku pozwanego o zwrot opłaty od apelacji oznacza tym samym, że Sąd wniosek pozwanego w tym zakresie oddalił, ale rozstrzygnięcie w tym zakresie nie zostało w żaden sposób uzasadnione, co oznacza, że nieznane są motywy jakimi w tym zakresie kierował się Sąd drugiej instancji, a tym samym zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli Sądu Najwyższego.

Mając powyższe rozważania na względzie Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ zdanie pierwsze w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz art. 398²¹ k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c.